

Martí Pou Torrents (1909-1990), el primer arxiver de Mollet

Glòria Arimon Ventura*

Resum: Presentem qui és Martí Pou Torrents (Mollet del Vallès, 1909-1990), un home que començà a col·leccionar de jove informació sobre la ciutat, tant publicacions escrites com propaganda en forma de cartells, programes, bans... sobre els esdeveniments culturals, polítics, esportius, comercials... Les primeres informacions són de l'any 1876 i les darreres, del 1987, en paper i fotografies. La seva família, després de la seva mort, la donà a l'Arxiu Històric de Mollet del Vallès (AHMVA), tal com volia. Per ara, és el fons privat més gran dels que hi ha dipositats, amb 31.235 documents classificats en 193 caixes, 118 ítems en la taula de classificació, més un apartat diferenciat amb caixes d'altres formats. Expliquem què conté i per què és important.

Paraules clau: Arxiu Històric de Mollet del Vallès (AHMVA), arxiver, cal Xafacarros, Centre Parroquial, cinema, esport, Festa Major, Martí Pou Torrents, Mollet del Vallès, Paròquia de Sant Vicenç, teatre.

Martí Pou Torrents (1909-1990), Mollet's first archivist

Abstract: We present Martí Pou Torrents (Mollet del Vallès, 1909-1990), a man who began to collect information about the city at a young age. This included written publications and propaganda in the form of posters, programmes and banners about cultural, political, sporting and commercial events, among others. The earliest information comes from 1876 and the latest from 1987, in the form of papers and photographs. His family donated it to the Mollet del Vallès Historical Archive (AHMVA) after his death, in accordance with his wishes. At present, it is the largest private collection of those deposited, with 31,235 documents classified in 193 boxes, 118 items in the classification table and a separate section with boxes in other formats. We explain what it contains and why it is important.

Keywords: archivist, cal Xafacarros, cinema, local festival, Martí Pou Torrents, Mollet del Vallès, Mollet del Vallès Historical Archive (AHMVA), Parish Centre, Sant Vicenç Parish, sport, theatre.

123

* Periodista i filòloga, urbietorbe@icloud.com

Article rebut el 21 de març de 2022; acceptat el 6 de juny de 2023.

1. Introducció

En aquest article explicarem qui era Martí Pou Torrents, on va néixer, viure i treballar, les seves inquietuds culturals, les activitats relacionades amb la promoció de la cultura, especialment la seva participació en el grup de teatre del Centre Parroquial. Parlarem de la seva afició a col·leccionar documents en paper relacionats amb tot el que tenia a veure amb la vida del poble i com al llarg dels anys va arribar a tenir una considerable col·lecció amb milers de papers, revistes, fotografies, cartells i programes, que a la seva mort, tal com volia, els seus fills van llegar a la ciutat. Explicuem breument el contingut de cada una de les 193 caixes, alguns fitxers i altres documents de formats especials i intentem argumentar la importància d'aquest llegat tot acabant amb algunes propostes de treball.

124

2. Qui és Martí Pou?

Martí Pou Torrents neix el 1909, a cal Xafacarros, al carrer de Jaume I, cantonada Palaudàries, de Mollet del Vallès. La casa era del 1873 i pertanyia al besavi, que feia de traçador. Se'n deia així perquè l'home volia aprofitar tant els carros, que els carregava més del compte, pesaven molt i s'aixafaven; una altra versió diu que, en temps de l'avi, quan havia de pagar els impostos per la tinença de carros, en lloc de dir que en tenia cinc o sis només deia que en tenia dos. "I els altres?", li preguntaven. "Oh, s'han aixafat!", contestava ell.

Els avis, Joan Pou Mutgé i Josepa Torrents Bordoy, van obrir una botiga de queviures i quan l'home va morir, la dona va continuar el

Figura 1. Cal Xafacarros, al carrer de Jaume I cantonada Palaudàries, on va néixer Martí Pou. Font: Arxiu Històric de Mollet del Vallès (AHMVA), Fons Martí Pou.

negoci fins a 1943. No la van desmuntar i tot continuava al seu lloc: els taulells, els armaris, les balances, la màquina de moldre cafè, la màquina de l'oli, la caixa enregistratora, els pots de vidre... Era l'espai on rebien les visites i feien les tertúlies amb la família, els amics i els veïns.

Figura 2. Martí Pou, en una fotografia d'estudi. Font: AHMVA, Fons Martí Pou.

Als catorze anys comença a treballar en una de les fàbriques més importants de Mollet, la Pelleria (Tenería Moderna Franco-Española). Més endavant coneix una noia, la Teresa Serra, amb qui es casa el 6 de setembre de 1939 i tenen quatre fills: l'any 1940 naixia el Vicenç, el Josep Maria el 1944; l'any 1948 va arribar una nena, la Montserrat, i un parell d'anys més tard, la Núria, el 1950. La mare tenia cura dels fills i de la casa. En aquella època era corresponsal de *La Veu de Catalunya* i també va col·laborar amb la revista *Nostre Ideal*, el butlletí de Foment de la sardana. Quan el seu pare va morir, el Martí deixa la fàbrica i, continuant el negoci familiar, fa de viatjant per tot Catalunya i, fins i tot, per fora.

Més endavant comença a treballar a l'empresa metal·lúrgica CARIM, a Sant Andreu, on era oficial de maquinària. Hi anava amb tren; es llevava molt d'hora i arribava a casa al vespre. Cada dia, després de sopar, ho preparava tot per a l'endemà, per no fer soroll i no despertar ningú: els estris d'afaitar-se, el menjar dins la carmanyola que s'enduia... Era un home molt seriós que amb la mirada ja infonia respecte. Quan el seu fill Josep Maria tenia sis o set anys, sovint l'anava a esperar a l'estació. Pujaven tots dos plegats agafats de la mà pel carrer de Berenguer III, amb la companyia de dos amics que també treballaven amb ell, enraonant de feina i sobretot de Mollet. Parlaven molt del seu poble.

A cal Pou tenien telèfon, tot un luxe en aquella època; aquest fet els va convertir en un servei per a les cases del voltant. Sonava el telèfon i els deien, per exemple: "Que

Figura 3. Martí Pou i Teresa Serra es casen el 6 de setembre de 1939. Font: AHMVA, Fons Martí Pou.

125

s'hi pot posar el senyor Coll?". Ells deien que sí, sortien de casa, travessaven el carrer, pujaven les escales de la casa dels mestres, trucaven a casa del mestre Coll, li deien que el demanaven al telèfon, baixaven, entraven a dins, l'home agafava l'auricular i deia la paraula màgica: "Digui?".

El Martí era un home actiu, que participava en les activitats culturals de Mollet. Una de les feines voluntàries que li exigia més temps era la de les tasques tècniques amb el grup de teatre al Centre Parroquial, als anys quaranta. Cada dissabte, després de dinar, anava al Centre, acompanyat del seu fill. Allà es trobava amb Josep Vilà, Josep Maria Suñé (que feia d'apuntador) i el Sagalés.

Els dies de cada dia el pare portava un diari de tarda: *El Noticiero*, *La prensa*,

126

Figura 4. Martí Pou i Teresa Serra amb els seus fills Vicenç, Josep Maria i Montserrat, a la plaça de l'Ajuntament. Font: AHMVA, Fons Martí Pou.

o més endavant *Tele-exprés*. Els dissabtes, a més, Martí comprava les revistes *Destino* i *Gaceta Ilustrada*. A més de ser un gran lector (a casa tenia una enorme biblioteca), valorava molt qualsevol document imprès que parlés de Mollet. Retallar i guardar eren la seva obsessió. Amb el pas dels anys, va arribar a tenir un enorme arxiu documental sobre una bona part del segle XX a Mollet. Anys més tard, quan el seu fill Josep Maria li enviava algun retall on sortia la paraula Mollet, era l'home més feliç del món.

Martí Pou va arreplegar diaris, revistes, fotografies... que classificava i guardava. Tot havia de cabre en una habitació del pis. Tothom que buscava alguna cosa de Mollet, tenia les portes obertes. Va morir el 17 de novembre de 1990.

Figura 5. Martí Pou i Teresa Serra amb els seus quatre fills, Vicenç, Josep Maria, Montserrat i Núria, a l'escenari del teatre del Centre Parroquial. Font: AHMVA, Fons Martí Pou.

El 20 de maig de 2003 l'Ajuntament de Mollet del Vallès i els germans Josep Maria, Montserrat i Núria Pou i Serra van subscriure un acord pel qual s'expressava la voluntat dels hereus de Martí Pou i Torrents de cedir el fons documental del seu pare, amb el compromís de l'Ajuntament de mantenir-ne la seva unitat. El 24 de maig de 2004 es féu lliurament del conjunt documental integrant del Fons Martí Pou Torrents a l'Arxiu Històric de Mollet del Vallès (AHMVA) per al seu tractament, descripció i conservació. La documentació entra a l'Arxiu els dies 20 i 24 de maig de 2004. La signatura de la donació es formalitza el 7 de juliol de 2008.

3. Què hi ha al fons?

El Fons Martí Pou conté 31.235 documents en 193 caixes. Les informacions van des de l'any 1876 al 1987, en paper i fotografies. Martí Pou havia fet una classificació i ordenació original que no es va modificar, encara que té l'agregació del Fons Vicenç Plantada.

El fons està format pel buidatge d'informació recollida en

Figura 6. Fons Martí Pou, dipositat a l'Arxiu Històric de Mollet del Vallès (AHMVA). Font: Glòria Arimon.

premsa i revistes sobre molts temes (118 ítems del quadre de classificació de l'arxiu). També conté llibres, fulls de propaganda, cartells, guies, fotografies i programes recollits i col·leccionats per Martí Pou i inclou documentació original de la família Pou i d'altres persones de Mollet. També inclou documentació del Fons Vicenç Plantada, producte del buidatge de revistes com *La Renaixença* i documentació del Centre Català de Mollet.

Martí Pou va aplegar la seva documentació de forma diversa amb sèries clarament definides i que apleguen gran quantitat d'informació:

- Arxiu cronològic (1943-86).
- Parròquia de Sant Vicenç de Mollet (fulls dominicals, 1943-86).

127

Figura 7. Dos cartells de cinema: *Cantando bajo la lluvia* i *Moulin Rouge*. Font: AHMVA, Fons Martí Pou.

- Homenatges a la vellesa (1953-78).
- Celebracions de festes locals relacionades amb el santoral.
- Successos, comerços i indústries.
- Festivals: folklore, cançó, revista.
- Teatre: sarsuela, dramàtic, còmic, musicals.
- Partits polítics i sindicats.
- Associacions, grups i entitats.

El fet de la doble classificació cronològica i temàtica permet la doble consulta. Per això trobem alguns documents duplicats.

128

Figura 8. Dos cartells de Festa Major, el primer de 1931, amb la República, el segon de 1939, amb el franquisme. Font: AHMVA, Fons Martí Pou.

3.1. Caixes numerades

El gruix del fons està guardat en caixes numerades del 15456 al 15620.¹ A continuació se'n descriu, de manera sintètica, el contingut:

15456. Retalls del setmanari Vallés, del 26 de juny de 1952 al desembre de 1981, en còpies mecanografiades. Temes: Ajuntament (pressupostos, retalls, notes...). Documents de 1986. Escombraries. Retalls de premsa: *El Correo Catalán* (1976-84), *Comarca al Dia*, *Informatiu Mollet*...

15457. Carta de l'arxiver municipal on informa, a Martí Pou, de la imminent creació de l'Arxiu (9 de novembre de 1984). Bans edictes, saludes... Bans, del 8 de desembre de 1936, sobre targetes de racionament, targetes comercials, convocatòries i avisos a regidors.

15458. Programes de Festa Major (1931-88), actes de sessions i memòries (1965-68). Document de l'any 1931 signat per l'alcalde Tura, amb Alsina de secretari. Últim document de l'alcalde Rabasa, del 9 de febrer de 1940. Documents del mercat, contribucions, escombraries, cursos de català, Pubilla, Jornades per la Pau...

15459. Creació del Centre de Planificació Familiar (4 d'octubre de 1980), cartells, retalls de diaris, cursos de català de 1969, 1970, 1971... Pubilla, Patronat Subnormals, retall de premsa de l'enderrocament de can Dragó (1964), policia municipal...

15460. Patrimoni arqueològic, Policia, anuncis de l'oficina de premsa. Ateneu (1780-1899).

¹ La resta entre les dues xifres és inferior al nombre total de caixes ja que algunes tenen la numeració repetida.

Patronats municipals. Beneficència i tómbols. Banderí de 1872. Document original d'abril de 1876, alcalde Joan Pujol, tema: subministrament a l'exèrcit. Document original de 1891, de famílies que demanen tancar una casa de joc. Permís de conduir d'un vehicle Chevrolet a Barcelona, MO, 19 de gener de 1937.

15461. Salconduit per circular el 1939. Programa Aniversario Liberación, del 27 de gener de 1956. Obres públiques i aigües. Setmana del consumidor (10 d'octubre de 1974)

15462. Estatuts del Sindicat Agrícola (1931). Cursillo de divulgación agrícola del Frente de Juventudes (octubre de 1948). Recull d'articles de *La Veu del Vallès*, de Vicenç Plantada. En aquesta caixa comença la documentació per ordre cronològic (1943-46) i dintre de cada any, per temes, i continua en les caixes següents. L'arxiu cronològic sempre comença amb la col·lecció *Hoja Diocesana*, l'última pàgina de la qual parla de les notícies de la Parròquia de Sant Vicenç de Mollet.

15463. Cronològic 1948-50: bàsquet, sardanes, futbol, excursió a Montserrat, revetlles, festes majors, concurs de fotografia del Club Montañés, sortejos, cine, teatre, visita del bisbe Modrego, ball de gitanes.

15464. Cronològic 1951-54: bàsquet; cinema; futbol; necrològiques; boxa; Festa de Sant Agustí, patró de la Pelleria; sardanes, homenatge al mestre Bou; Festa de Sant Eloi, patró del ram siderometal·lúrgic; programa de la fundació de l'escolania de Mollet.

15465. Cronològic 1956-57: inauguració de la pista del Cen-

tre Parroquial; Festa de la Mare de Déu dels Àngels, patrona del ram tèxtil...

15466. Cronològic 1958-61: homenatges a la vellesa, Festa de Sant Cristòfol, Setmana de la Joventut...

15467. Cronològic 1962-64: exposicions, Carnaval, Setmana de la Família, necrològiques, publicitat...

15468. Cronològic 1965-67: sardanes, benedicció d'una ambulància, Cineclub del Casal Cultural, cinema, conferències, publicitat...

15469. Cronològic 1968-69: publicitat, biennal de pintura, necrològiques, homenatge a Àngel Nieto, sardanes...

15470. Cronològic 1970: l'Ajuntament demana un institut, gran eslàlom automobilístic, recital de Raimon, cinefòrums, balls...

15471. Cronològic 1970-71: cartellera dels cinemes Catalunya, Avenida, Ateneu i Cineclub del Casal Cultural; lluita lliure; Carnaval a la discoteca Moustache.

15472. Cronològic 1972: recital de Pere Tàpies a la Sala Tagore (antic Centre Parroquial).

15473. Cronològic 1972: programes de la Sala Tagore, publicitat de pisos nous afectats per l'expropiació de Gallecs...

15474. Cronològic 1973: necrològica de mossèn Josep Carbonell, problemes de subministrament d'aigua, tir al plat.

15475. Cronològic 1974: desfilades de moda, activitats de la discoteca Moustache...

15476. Cronològic 1975-76: activitat política i sindical, Publicitat, classes de català, activitats culturals (conferències) organitzades per entitats bancàries.

15477. Cronològic 1976: Marxa de la Llibertat, accidents de trànsit, constitució de la Societat Santa Maria de Gallecs.

15478. Cronològic 1977-79: mítings de partits i sindicats, actuacions musicals, presentació del Centre de Menors Ramon Albó, problemes de subministrament d'aigua, una *corrida de toros*, actuació de Miquel Bosé a la discoteca Dunhill, carnavals.

15479. Cronològic 1979-80: mítings de partits i sindicats, Gallecs, publicitat de supermercats.

15480. Cronològic 1980-81: fulls i cartells de partits polítics, mestres en vaga, Festa de les Nacionalitats, Gallecs en lluita.

15481. Cronològic 1981-82: Gallecs, Carnaval.

15482. Cronològic 1983-84: matèixes temàtiques dels anys anteriors.

15483. Cronològic 1984: publicitats de supermercats, activitats culturals, nova caserna de la Guàrdia Civil a can Pantiquet, queixes a Renfe per l'ús del català, document contra el cop d'estat de Tejero.

15484. Loteries, concursos, homenatges a la vellesa (1953-57 i 1963-78), festes de sants patrons.

15485. Continuen les festes de sants patrons i comença documentació del Centre Parroquial.

15486-15489. Centre Parroquial.

15490. Successos, comerç i indústries.

15491. Societats gremials: cooperatives de consum, document de la Junta Directiva de la Defensa d'Industrials i Comercials de Mollet al Consell General d'aquesta entitat (1932). Instàncies dels flequers contra obertura d'una fleca. Factures, rebuts, assegurances.

15492. Festivals: folklore, cançó, revista (1972-79) amb recitals d'Ovidi Montllor, Raimon, Niña de la Puebla, Antonio Molina a diferents espais com el Centre Parroquial, Can Gomà, pavelló esportiu...

15493. Teatre: sarsuela, dramàtic, còmic... Cartells del Tabaran, Centre Parroquial...

15494. Teatre (1955-82).

15495. Teatre (1980-82), música (1936-70), concerts, corals, solistes.

15496. Teatre (1971-73), musicals.

15497. Teatre (1983-87), política (CiU, PSC, UCD, PSUC, Unitat d'Esquerres, AP).

15498. Política: míting del PSUC amb Jordi Solé Tura, Anna Bosch, Àlvar Yañez, Jordi Guiu, al Cinema Catalunya (25 de febrer de 1977).

15499. Política: full volant contra el cop d'estat de Tejero signat per MC i Nacionalistes d'Esquerres, cartes, fulls volants, retalls de premsa de Vallés, Comarca al Dia, El Correo Catalán...

15500. Política: manifestos d'ERC, CNT, FET i JONS, CNS, de la dècada de 1930; resultats del referèndum de l'OTAN de 1986. Veterinaris, fauna, concursos canins.

15501. Entitats associatives (veïnals): Zona Centre, Zona Sud, Plana Lledó, Can Pantiquet, Lourdes.

15502. Entitats associatives: Centro Regional Aragonés, Centro Cultural Andaluz, Grup d'Arqueologia de Mollet, Comitè antinuclear, Grup de Gent Gran, Irmandade a Nosa Galiza.

15503. Entitats associatives: Associació de Caps de Família, Unió de Botiguers, Taula de Joves. Jutjats: cens electoral, eleccions, jutjat municipal, moviment demogràfic...

15504. Document del 8 de juny de 1888 amb el moviment demogràfic de Mollet. Eleccions a diputats (1931-76).

15505. Indústries: Can Fàbregas, Ros i Campaña (Can Mulà), España Industrial, Shapetex, SinorKao, Peliikan, Merk, Trabosa, Fredenhagen, Lisac...

15506. Indústries.

15507. Indústries: Derbi (1955-1975).

15508. Indústries: la Pelleria (1926-1970).

15509. Entitats associatives: Tradicions i Costums, corals (Secció Cantaires, El Clavell, Sant Vicenç).

15510. Cavalcada de Reis, majors, Setmana de Cultura Catalana, Comisión Municipal de Festejos, Associació d'Antics Alumnes de l'Acadèmia Mollet.

15511. Activitats festives, retalls de premsa (1906-59) de *La Veu de Catalunya*, *La Publicidad*...

15512. Retalls de premsa a partir de 1952. Guions del programa que Ràdio Sabadell dedicava a Mollet.

15513. Retalls de premsa (1966-67) sobre el problema de l'abastament d'aigua potable.

15514. Retalls de premsa a partir de 1969. Llistat de societats recreatives. Article d'Artur Barres a *Vallés* (1971) sobre Mollet del 1900 al 1955. Articles de *Solidaritat Nacional*, *Diario de Barcelona*, *La Vanguardia*, *Plaça Gran*, *El Correo Catalán*.

15515. Retalls de premsa (197-73), per ordre cronològic: *El Correo Catalán*, *La Vanguardia*, *Vallés*...

15516. Retalls de premsa (1974-85).

15517. Gallecs, Riera de Caldes. Retall de premsa de *La Veu del Vallès* (14 d'octubre de 1900) sobre els assassins de can Cruz.

15518. Riera de Caldes.

15519. Ràdio Mollet.

15520. Ràdio Mollet i Enric Casademont.

15521. Caixes d'estalvi i Creu Roja local.

15522. Caixes d'estalvi i sanitat (metges i farmàcies).

15523. Casal Cultural (1962-67).

15524. Casal Cultural (1968-71).

15525. Casal Cultural (1972-73).

15526. Casal Cultural (1974-76).

15527. Casal Cultural (1977-82). Entitats associatives: Sociedad la Paz (1897), L'Ateneu (1929-35), Art i Esport (1931-33), Club Montañés delegació Mollet (1944), Sociedad de Cazadores La avutarda (1944-48).

15528. Entitats associatives: Societat Renaixement (1932-37), associacions de veïns dels carrers Berenguer III (1953), Calvo Sotelo² (1950-52), Sanjurjo³ (1945) i Jaume I (1945-1956). Pessebristes (1952-55). Espectacles: Teatre Concòrdia (1899), Unió Familiar (1911), L'Ateneu (1914), Teatre Ateneu (1926). Club Muntanyenc.

15529. Espectacles i balls a la dècada de 1920: La Marineta, Pista Rosaleda, Cine Avenida, Club Recreativo.

15530. Discoteques Moustache (1969-80) i Big Ben (1969). Sardanes (1974).

² Avui, carrer de Pau Claris.

³ Avui, carrer d'Aureli Maria Escarré.

15531. Sardanes (1975-83, 1927-37, 1942 i 1950).

15532. Sardanes (1951-60, 1961-68, 1969-71 i 1972-73).

15533. Ball de gitanes, pessebres, sobrenoms, toros...

15534. Ensenyament, amb informació des de 1884: Estudi Vell (1902-1904), l'escola privada de Vicenç Plantada; Escola Preparatòria Mixta, d'Anna Plantada; Col·legi de la Puríssima Concepció, de Leonor Carbonell; Col·legi de Josep Solé. També de la Cooperativa Sant Jordi (1943), Col·legi Miguel de Cervantes, Acadèmia Mollet (1939-58 i 1970), Associació d'Antics Alumnes de l'Acadèmia Mollet (Tomàs Rodilla), Acadèmia Montserrat, Col·legi Sant Francesc Xavier, Acadèmia Sant Josep.

15535. Ensenyament: Col·legi Ibèric Molletense [Col·legi Ibèric del Sagrat Cor] (1921), de Llorenç Marrugat; Acadèmia Ninou; Col·legi del Sagrat Cor de Maria, Col·legi Sant Jaume, Escola Sant Gervasi, Col·legi de la Companyia de Maria [Lestonnac] (1960-68). Concursos literaris escolars (1955-58).

15536. Ensenyament: formació professional, instituts, Ramon Albó. Mossos d'esquadra.

15537. Economia: cooperativa obrera de la Pelleria i bancs establerts a Mollet.

15538. Ensenyament, retalls diversos, concursos literaris (1972-84).

15539. Ensenyament i sanitat.

15540. Sanitat: Socorros Mutuos, Montepío San Isidro Labrador, Montepío San Jaime, Montepío de Señoras, Doctor Feliu, Asepeyo.

15541. Inici de la sèrie sobre personatges de Mollet: Jordi Solé Tura (1900-1973).

15542. Personatges: Joan Abelló, José Alfonso Cuní, Joan Aliguer i Mariano Gonzalvo.

15543. Personatges: Joaquim Mir, Pelegrí Bernial, Josep Molas, Andreu Oliveras, Núria Pou, Santiago Tiffon, Cesc Bas, Pelegrí Pi, Jordi Solé Flores, Josep Solà, Joan Solé Font, Joan Solé Tura, Pere Soler Isart... i alguns altres. Recull de reportatges originals de Josep Rovirosa.

15544. Personatges: Josep Maria Suñé, Santiago Tiffon. Espectacles: ball i cinema (1968-74).

15545. Espectacles (1958-62 i 1975-77). Societat de Socors Mutus.

15546. Espectacles (1962-63 i 1967) i cartellera de cinema fins al 1972.

15547. Espectacles (1977-78) i cartellera de cinema (1980-87).

15548. Espectacles (1948-50 i 1980-88).

15549. Espectacles (1951-56): ball, cinema i teatre (1929-45).

15550. Espectacles (1946-47), més altres sense data. Circ.

15551. Exposicions i concursos.

15552. Exposicions i concursos de les dècades de 1970 i 1980. Telèfons dels serveis públics (1971 i 1972). Correus.

15553. Serveis públics. Ferrocarril: el Calderí (1880-1931), línia Mollet – el Papiol, altres ferrocarrils (1948-78).

15554. Serveis públics: autobusos, taxis, electricitat, butà...

15555. Serveis públics: aigua, problemes d'abastament a la dècada de 1970. Publicacions locals, números repetits de la revista Forja (1964-66), suplement del Full dominical.

15556. Revistes: Informatiu Mollet (1981-87), Mollet socialista (1981), ELLEM, informació esportiva. Pàgi-

nes extres sobre Mollet de diaris i revistes.

15557. Revistes: Vallès, Cròniques de Mollet, Boletín Atracción. Novel·les històriques, en format de diari, de Walter Scott...

15558. Butlletins, revistes i notes sobre Mollet. Diaris sencers: Avui.

15559. Diaris i llibres de comp-tes (1903-09), llibre de visites de l'Escola Pública de Noies (1884-90), revistes senceres de Comarca Deportiva especials sobre Mollet.

15560. Revistes antigues (1881-1914): La Renaixença, La Veu del Vallès, L'art del Pagès, Agricultura, El Vallès Nou... Guions de les emissions de ràdio de la Parròquia.

15561. Santa Maria de Gallecs, Coral el Clavell, estudi sobre Mollet, articles de Joan Costa Oliveras publicats a Sembra (1949-59). Revistes: Amistad (1951-57), Forja (1964-66) i Club de Bàsquet Mollet (1967-68).

15562. Emissions de ràdio, publicacions locals, apunts i notes.

15563. Revista Geografia de Catalunya, postals de Mollet (fotografies de Bosch, Mauri i altres).

15564. Col·lecció sencera de postals (fotografies de Mauri), Manuscrits i cartes del correspon-sal de Granollers (1950-64), revista el Punt sobre la i (Iniciativa per Catalunya).

15565, 15566, 15567. Revistes diverses, algunes de fora de Mollet.

15568. Cròniques de Mollet escrites a màquina per Pou (Mollet al segle XIX, Vicenç Plantada, etc.); revista Sembra (1949-59), enquadernada.

15569. Còpies, escrites a màquina per Pou, de Forja i altres revistes;

revista Nostra Veu (1931-36), enquadernada.

15570. Revistes: Amistad (1951-58), enquadernada; Nostre Ideal (1921-36); La Voz de Mollet (1909); Inquietuds (1937-38); El despertar del Vallès (1931); exemplars solts d'altres com El Pueblo. Setmana de la Joventut (1961-63).

15571. Exemplars o transcripcions de la revista Sapiens, de principis del segle XX. Altres revistes: PSUC, El pupitre, Forja, Revista del treballador de la Pelleria (1965-67).

15572. Fulletons (Parlament de Catalunya, Fomento, Catalunya...) i retalls de la revista Vallès (1944-46).

15573. Retalls de la revista Vallès (1947-56).

15574. Retalls de la revista Vallès (1957-69).

15575. Retalls de la revista Vallès (1970-76). De 1960 a 1976, transcrits (en falten alguns).

15576. Revistes: Comarca al Dia, Mollet Deportes (gener-juny 1981).

15577. Revistes: Mollet Deportes (1980-81), enquadernat; Comarca al dia (gener 1982); Comarca deportiva (números extres i/o solts); Historias y leyendas del Vallès; Costums populars. Diversos fulls mecanografiats adreçats a persones que li demanaven informació, com "Notes per a Montserrat Erra i J.E. Mogas" (1986) o "Enquesta d'uns estudiants sobre la guerra a Mollet".

15578. Revistes: Mollet Deportes (1981-83), Informatiu Mollet, Ajuntament (1980-81), El Calderí, (setembre 1982).

15579. Fulletons polítics (PSUC i PSC). Revistes: Ajuntament, El poble, El peix que belluga, Els Quatre Cantons (butlletí municipal), Quatre Cantons (butlletí de Convergència Democràtica

de Catalunya, 1981), *Mollet Informatiu* (1981-88). Mecanografiat amb notícies sobre Mollet, de finals de segle XIX i principis del XX. Poetes molletans: Joan Aliguer, recull mecanografiat de poesies.

15580. Esports (1975-86); mecanografiat sobre Santa Maria de Gallecs, amb informació de Santa Perpètua, masies, etc. Poetes molletans, de 1917 en endavant: Mistos, Santamaria, Jordi Solé Tura, Antònia Pujades, Joan Mayol, Frederic Ros Chacón, Felix Ventalló, José Domínguez, Joan Tugas... Mecanografiats de revistes (1897-1972): *Comarca al dia*, *La Veu del Vallès*...

15581. Carreteres: N-152, B-30 i B-500.

15582. Carreteres: autopistes. Successos: accidents, baralles, crims, incendis, robatoris...

15583. Successos.

15584. Successos, esports (1978-79), el riu Besòs. Inici del recull de necrològiques (1915-51).

15585. Necrològiques (1952-60).

15586. Necrològiques (1960-69).

15587. Necrològiques (1970-85). Invitació de l'Ajuntament als funerals de Franco a la parròquia.

15588. Guies i plànols de Mollet. Llibres i publicacions amb dades útils de Mollet. Memòria de l'any 1931 de la Comissió de responsabilitats que ha analitzat la gestió administrativa durant la dictadura de Primo de Rivera a Mollet. Llibre *Un seminario màrtir*, amb la biografia del molletà José Llobet Roca (1915-1938).

15589. Invitacions de bodes, guies telefòniques, Casal Cultural.

15590. Revistes: *Tertúlia*, *Els Quatre Cantons*, *Mujer*, *Butlletí Informatiu Club Tennis Mollet* (1974-86) i *Informatiu del Club Ciclista* (1978-86).

15591. Arxius, biblioteques, col·leccions. Revistes: *Publiguía* (1984-86) i *Gourmet* (1985). Còpia mecanoscrita del llibre *El meu Mollet. Boscos i vernedes*, de Pere Bonvilà. Programa de la Festa Major de 1987.

15592. Esports: handbol, lluita, natació, petanca, voleibol, judo, columbofilia...

15593. Esports: atletisme, billar, escacs, Club Atlètic.

15594. Esports.

15595. Esports: bàsquet.

15596. Esports.

15597. Esports: retalls de premsa (1965-68).

15598. Esports: retalls de premsa (1969-74).

15599. Esports: retalls de premsa (1974-77).

15600. Esports: programes (1944-62 i 1977-84).

15601. Esports: bàsquet (1951-55 i 1960-61).

15602. Esports: bàsquet (1962-69).

15603. Esports: bàsquet (1970-73).

15604. Esports: bàsquet (1974-76).

15605. Esports: bàsquet (1977-79 i 1981-84).

15606. Esports: bàsquet i després comença futbol (1981-88).

15607. Esports: bàsquet (1945-84).

15608. Esports: ciclisme.

15609. Esports: ciclisme.

15610. Esports: retalls de premsa de futbol (1930-51).

15611. Esports: futbol (1952-62).

15612. Esports: futbol (1963-68).

15613. Esports: futbol (1968-69).

15614. Esports: futbol (1969).

15615. Esports: futbol (1971).

15616. Esports: futbol (1970).

15617. Esports: futbol (1972).

15618. Esports: futbol (1973-74).

15619. Esports: futbol (1974-80).

15620. Esports: futbol (1980-83 i 1939-58).

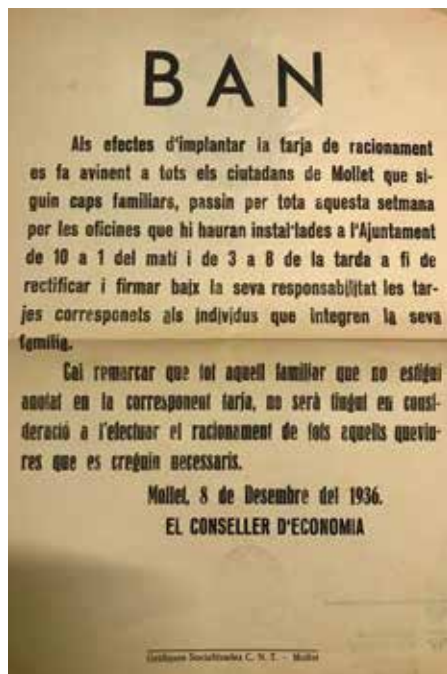

Figura 9. Ban de racionament de l'Ajuntament de Mollet, de 8 de desembre de 1936, i autorització perquè Martí Pou es pugui traslladar signada per l'alcalde de Mollet, Simeó Rabasa, juny de 1939. Font: AHMVA, Fons Martí Pou.

3.2. Altres caixes, fitxers i material divers

A més a més de les caixes numerades, també hi ha documentació en caixes grans sense numerar o amb numeració aleatòria i en arxivadors. Entre la resta de documents i objectes del fons, cal destacar dos fitxers i diversos quadres emmarcats amb portades de revistes locals.

Figura 10. Fitxer verd de Martí Pou que feia servir com a gestor de continguts. Font: Glòria Arimon.

135

Hi ha dos fitxers, un de color beix amb fitxes d'obres de teatre, concerts corals i música. Un altre, de color verd, que Pou feia servir com a gestor de continguts. Per ordre alfabètic hi ha la paraula clau i el número de fitxer on ho ordenava. En algunes fitxes hi ha una breu descripció. Aquestes són les principals paraules clau (el criteri de llengua és en castellà): aguas, asociación pesebristas, autobús MO, Avenida cine, baile ochocentista, ball gitanes, baloncesto, Banco Sabadell, basuras, Besòs rio, bibliotecas, bienes municipales, Can Lledó safareig, cas Castells (anís), casa Inmaculada, censo Floridablanca 1787 y otros, Champan Gomà, El Clavell [coral], Club Montañés, conferenciantes, correos, economatos, enseñanza, ejercicios espirituales, fotografía,

Gallecs, hacienda municipal, Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos, hijas de María, incendios, juzgado municipal, lluvias, lote-rías, Lourdes peregrinaciones, majorettes, matadero, médicos, mercado, movimiento demográfico, municipio de Mollet, música, parroquia, pasos subterráneos, patronato de fiestas, pinturas, pregones juveniles FET y JONS, primeras comuniones, procesión de Corpus, radios religiosas, Reyes cabalgatas, riera Seca, robos, Rosaleda, Socorros Mutuos, somaten, subnormales, taxis, teléfonos, Tenería [la Pelleria], tómbolas, toros, Trébol pista, tren de Caldas, verbenas, veterinarios, viviendas.

Material divers:

- 293. Pobles de la comarca.
- 294. Retalls de premsa amb els programes electorals i els resultats de les eleccions municipals.
- 295-300. Cinc arxivadors origi-

nals amb informació de la Parròquia, escolania, Càrites i certàmens catequístics.

- 302-318. Activitats de la parròquia (1940-79).
- Arxivador d'anelles amb retalls de fotos de Mollet, amb peu.
- 273-289. Esports (1948-57): futbol, ciclisme, Penya Barcelonista...
- Caixa de cartró amb revistes i retalls de publicitat de botigues i indústries.
- Extractes de *La Veu de Catalunya* i *Comarca al Día*. Informació de temes per ordre alfabètic.
- Índex cronològic de Mollet amb inici l'any 1002. Fonts: Suñé i Puigcercós.
- Entitats locals, amb l'any de creació i de tancament. Definició.
- Un sobre amb fitxes de xerrades i, un altre, amb fitxes de carrers.

136

Figura 11. Cartell de Festa Major, 1962 i dels primers cursos d'ensenyament de català al Casal Cultural, del 1969. Font: AHMVA, Fons Martí Pou.

- Material parroquial (1884-1941), mecanografiat i enquadernat.
- 322. Informació de la parròquia: avantprojecte, pastorals del curs 1988-89...
- Quadres emmarcats amb portades de revistes locals.
- Bossa amb cartells de la Farinera, Festa Major, Carnaval...
- 66. Arxivador gran amb còpies mecanografiades en paper ceba (1950-64), amb notícies de Mollet, d'autors diversos: José M. Torner Soler, José Martín Mañes, Lorenzo Acezat Castells, Manuel Tercero Valverde. Inclouen les notes de la censura.
- 342. Carpeta amb revistes (Mollet Informatiu, Ajuntament) i programes de la Festa Major de 1975, 1976...
- 224. Carpeta amb informació: Santa Maria de Gallecs, Ajuntament, homenatge a mossèn Josep Estevadordal, comiat de mossèn Joan Galtés.

4. Per què el fons de Martí Pou és important

Havia anat algunes vegades a consultar coses a casa seva. Pujava al pis, ens saludàvem amb la família i entrava en una habitació on guardava tota la documentació. Armaris, classificadors, fitxers... Li demanava el que buscava, de vegades anava directe al document que calia, d'altres, consultava la llista i buscava... A més del que tenia als prestatges, una part important d'informació també s'emmagatzemava al seu cervell, aquesta és la part que, dissortadament, no perdura. A Martí Pou vaig dedicar el meu primer llibre

Figura 12. Cartell de l'actuació de Raimon a la Sala Tagore (Centre Parroquial) el 1972 amb publicitat de la sabateria PUMAN. Font: AHMVA, Fons Martí Pou.

137

dels que he publicat sobre diferents aspectes de Mollet, *Notes sobre la història de la llengua de Mollet del Vallès*, escrit el 1989 i publicat l'any següent. Havia “remenat” entre els seus papers i col·leccions de revistes a casa seva. Per escriure *El teatre al Centre Parroquial de Mollet*, va ser bàsica la consulta del seu arxiu, reforçada també amb la consulta a l'Arxiu Suñé. Llavors, per sort, el seu fons ja estava dipositat a l'Arxiu Històric de Mollet del Vallès (AHMVA). Hi vaig trobar els cartells i programes de totes les obres de teatre (238) que es van fer de manera ininterrompuda des del 1945 fins al 1961, a més de les dades de comptabilitat, taquillaatge, etc.

Hi he anat a parar sempre que he fet recerca sobre temes molletans, com quan vaig escriure la “Història de la delegació de pessebristes de Mollet del Vallès”, publicat a *Notes* el 1996. Una altra vegada, quan ja feia dies que el feminisme empenyia amb força, em vaig plantejar si a l'Arxiu Pou trobaria alguna cosa relacionada amb la violència de gènere, i sí. Així vaig publicar a *Notes* de l'any 2008 l'article “Alguns exemples de violència de gènere a la dècada dels anys seixanta a Mollet del Vallès” a partir dels retalls guardats per Pou d'El Caso, la revista ¿Por qué?, i el diari *El Correo Catalán*.

L'arxiu de Martí Pou és vital, perquè a través de fotografies, retalls de premsa, cartells, estampes, necrològiques, postals... ens aproxima al batejar de tot un poble. Són aquestes petites coses, aquests objectes, els que, com un calidoscopi de colors i formes diversos, ens mostren com es viu durant un període determinat de temps: la gent que mor, els petits que neixen, com es diverteix la gent, què i com s'ensenya a les escoles, qui hi ha a l'Ajuntament i què hi fan, qui es casa i amb qui... tots els cristalls que, mirant, ens donen la fotografia de cinquanta anys de vida.

La conclusió és que l'estudi del contingut d'aquest fons és imprescindible per conèixer què va passar a Mollet, especialment, durant la segona meitat del segle XX. Això, a part de curiositat, exigeix dedicació i temps. Per això em permeto suggerir a estudiants i persones amb ganes d'aprofundir en algun tema, les següent opcions d'estudi i recerca:

Figura 13. Cartell d'una novellada de toros a Mollet, 15 de juny de 1975. Font: AHMVA, Fons Martí Pou.

- Evolució del disseny d'anuncis, cartells i programes (cinema, teatre, esports, festes...). Per exemple, en el cas de la Festa Major, des de la dècada de 1930 a la de 1980, en funció de la situació política i històrica.
- Evolució de la programació de la Festa Major.
- Història del Patronat de Subnormals a l'Institut de Disminuïts Psíquics de Mollet.
- Anàlisi de les necrològiques.
- Activitats parroquials, des de la dècada de 1950, a través dels fulls dominicals i altra informació complementària.
- Estudi de la publicitat escrita: vendes de pisos, obertures de botigues...
- El postfranquisme a la segona meitat de la dècada de 1970: partits, sindicats, associacions.
- Homenatges populars als patrons d'oficis i costums: Mare de Déu dels Àngels, Sant Agustí, Sant Isidre Llauredor, Sant Eloi, Sant Antoni, Sant Cristòfol...

- Homenatges a la vellesa, amb informació de 1953 a 1978.
- Història del cinema a Mollet.
- Història de la discoteca Moustache (1969-80), una de les pioneres a Catalunya.

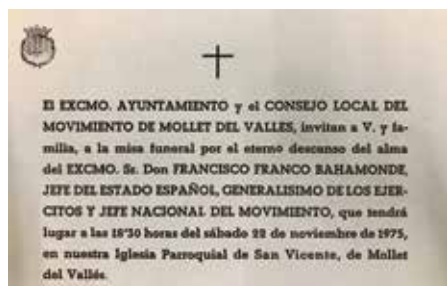

Figura 14. Invitació de l'Ajuntament de Mollet del Vallès i el Consejo Local del Movimiento al funeral de Franco, a la parròquia el 22 de novembre de 1975. Font: AHMVA, Fons Martí Pou.

Figura 16. Retall de la revista *Actualitat*, on es fa ressò de la reconstrucció de la font modernista de la plaça Prat de la Riba, 21 de gener de 1983. Font: AHMVA, Fons Martí Pou.

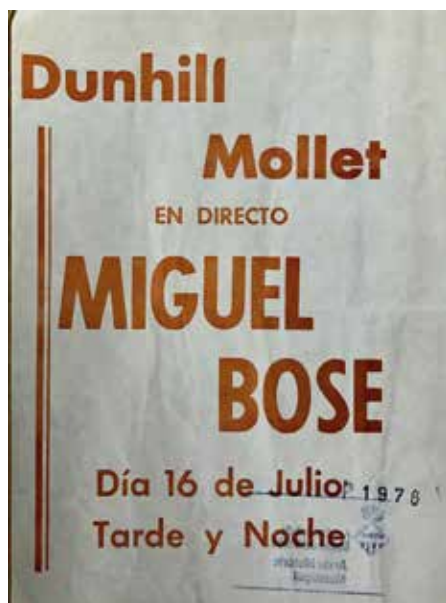

Figura 15. Dos cartells de l'any 1978, el primer d'una actuació de Miguel Bosé a la discoteca Dunhill, on hi havia hagut el Tabaran, el 16 de juliol, i el segon d'un acte al Casal Cultural amb el lema "Som una nació", on parla el senador Xirinaçs, el 8 d'abril. Font: AHMVA, Fons Martí Pou.

Bibliografia

Arimon, G. (1990). *Notes sobre la història de la llengua de Mollet del Vallès*. Ajuntament de Mollet del Vallès.

Arimon, G. (1996). *Història de la delegació de pessebristes de Mollet del Vallès*. Notes, 10, 127-135.

Arimon, G. (2003). *Josep Maria Pou i Serra, molletà il·lustre*. Ajuntament de Mollet del Vallès.

Arimon, G. (2006). *El teatre al Centre Parroquial de Mollet del Vallès (1945-1961)*. Ajuntament de Mollet del Vallès.

Arimon, G. (2008). *Alguns exemples de violència de gènere a la dècada dels anys seixanta a Mollet del Vallès*. Notes, 23, 37-55.